

ΤΟ ΣΙΜΙΓΔΑΛΙ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΨΩΜΑ

«Εγὼ τὴν ἔλεγα κακιά, ἡ Νίτσα ἡ μεγαλειτέρα μου ἀδελφή, κακούργα κ' ἡ Γιούλια ἡ μεγαλειτέρα ὄλων μας ἀδελφή, στρίγγλα.

Καὶ ἦταν μητέρα μας.

Καὶ τί θὰ εἶπῃ, ἀφοῦ μᾶς μεταχειρίζονταν τόσο κακὰ, σὰν τῆς γάτες, ποῦ πνίγουν καμμιά φορά τὰ παιδιὰ τους ; Ἐπεφτε ἔξαφνα ὁ μικρότερός μου ἀδελφός, ὁ Τάκης, κ' ἐχτυποῦσε ἑφταία ἐγώ. Ἐσπαγε ὁ Τάκης κανένα ἀγγειό· ξυλοκόπαγε ἐμὲ καὶ κάθε τέλος πάντων ἀταξία τοῦ Τάκη ἐξέσπαγε στὴ ράχι μου.

Εἶδατε δίκαιο ;

— Τί καλός, τί ἡσυχός, τί φρόνιμος—ἔλεγε ἐκείνη—ποῦ εἶνε ὁ μικρός· αὐτός ὁ μέγας, αὐτός ὁ κακούργος, αὐτός ὁ μπόγιας τὸν ἀγριεύει.

Καὶ αὐτός ὁ μέγας, ὁ κακούργος, ὁ μπόγιας, ἐγὼ δηλαδή, δὲν ἤμουν παρὰ δυό-τρία χρόνια μεγαλειτέρος τοῦ Τάκη,

— Ἀκουσε—λέει ἐκείνη κάποτε τοῦ πατέρα—αὐτὸν τὸ μπόγια νὰ τὸν βάλῃς στὸ σκολειὸ γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ τὸ σπίτι.

Τῶφαγε ἐκεῖνο τὸ μικρό, τῶφαγε....

Ὁ πατέρας λέτε πῶς τὰ πίστευε αὐτά ; Ἐννοία σας· τὴν εἴξερε καλὰ· τὸν εἶχε ποτίσῃ χίλιες φορές φαρμάκι. Ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ ; νὰ μὴν τῆς κάμῃ τὴν ὀρεξί της ; ... μποροῦσε νὰ τὸν φάῃ μὲ τὴν κακούργα γρίνια της.

Καὶ ἔτσι, μὲ πέρνει ὁ δυστυχισμένος ἓνα πρωὶ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μία καὶ στὸ σκολειό. Ἐκεῖ, ἡ δασκάλα μοῦπε πῶς ὅταν γυρίσω στὸ σπίτι, νὰ πάω νὰ μὲ μυρίσῃ ἡ μητέρα ποῦ θὰ μοσχοβολάω ἀπ' τὸ σκολειό. Ὅταν τὸ γιόμα ἐσκόλασα, ἐπῆγα σιμὰ στὴ μητέρα καὶ κουνούσα τὰ πόδια μου, προσπαθώντας ἔτσι νὰ τὴν κάμω νὰ μὲ ἰδῇ, γιὰ νὰ μοῦ εἰπῇ πῶς μοσχοβολάω, ὅποταν αὐτὴ ἄγρια μοῦ λέει.

— Πάλι ἀρχίνησες ; ... δὲν ἀργῶ νὰ σοῦ βγάλω τὰ μάτια ...

Ἄμ' ἐκαῖνες ἡ ἀδερφάδες μου τί τραβοῦσαν! Ποτὲ δὲν ἤκουσαν καλὸ λόγὸ ἀπ' τὸ στόμα της.

Ὁ πατέρας θαρρεῖτε πῶς περνοῦσε καλῆτερα ;

— Γιὰ νὰ σοῦ 'πῶ — τῶλεγε ὅταν ἐπέμβαινε ὁ δύστυχος καμμιά φορά γιὰ νὰ σώσῃ κανέναν ἀπὸ μᾶς ἀπ' τὴν γρίνια της — νὰ πᾶς νὰ κυττάξῃς τὴν ἐρμιὰ σου.

Ἡ μύτη της τότε ἐζάρωνε, σὰν κάτι νὰ τῆς βρωμοῦσε, τὰ μάτια της ἐλαμπαν σὰν τῆς γάτας, ἀπ' τὸ στόμα της πετειόνταν μαζί μὲ τὰ λόγια σάλια κ' ἐβλεπες στὸ πρόσωπό της ζωγραφισμένη τὴ στριγγλοσύνη της.

Ποτὲ δὲν τὴν ἄκουσα νὰ κράξῃ τὸν πατέρα μὲ τὸνομά του καὶ ὅταν κουδέντιαζαν μαζί, ποτὲ δὲν τὸν κύτταζε στὰ μάτια. Λὲς καὶ τῆς εἶχε σκοτώσει τὸν πατέρα.

Καὶ ἦταν ὁ κακορρίζικος ἓνας ἅγιος ἄνθρωπος.

— Καυμένη Σπυροῦλα — τῆς ἔλεγε, ὅταν ἐκείνη μὴ βρίσκοντας ἀφορμὴ γρίνιας τὸν κεντοῦσε — αὐτὴ ἡ γρίνια σου θὰ μᾶς φάῃ.

Ἀλλὰ τοῦ κάκου· αὐτὴ δὲν ἄλλαζε γνώμη.

Δὲ μᾶς ἔφτανε αὐτὴ, ἀλλὰ εἶχαμε καὶ τῆς ἀδερφάδες της, τῆς θειᾶδες μας, ποῦ ἦταν κομμένες ἀπ' τὴν ἴδια πέτσα τοῦ πανιοῦ μὲ τὴ μητέρα. Ἀγκαλά, δὲν ἦταν ἀδερφάδες; Κακιὲς κι' αὐτὲς σὰν τὴ μητέρα, εἶχαν ἓνα λόγο νᾶνε περισσότερο μοχθηρὲς ἀπ' αὐτή.

Γεροντοκόριτσα!

ὦ! τί τραβοῦσαν τὰ κορίτσα, ὅταν αὐτὲς ἔρχονταν στὸ σπίτι μας. Τὰ κορίτσα ἦταν δώδεκα-δεκατρίο χρονῶν κ' ἡ θειᾶδες εἶχαν τέτοια ἡλικία ποῦ βάζαν τὰ μαλλιά τους.

Τώρα σεῖς καταλαβέnete πῶς μιὰ τέτοια διαφορὰ ἡλικίας ἢ γυναικες δὲν τὴν χωνεύουν, δὲν τὴν συγχωρᾶνε, δὲν τὴν ἐπιτρέπουνε τόσο εὐκολα, ἔστω καὶ στῆς ἀνιψάδες.

— Δὲν ἤμαστε καὶ μεῖς κορίτσα; τῆς ἔλεγαν· ἀλλὰ ἔχομε τὸ μυαλό μας, μωρές.

Καὶ τέλειωναν μ' ἓνα παληόλογο.

Εἶχαν καταφέρει νὰ πιστεύῃ ὅλος ὁ κόσμος πῶς ἐμεῖς τυραννοῦσαμε τὴν ἀδερφή τους, τὴ μητέρα μας, καὶ πῶς αὐτὲς μᾶς ἀγαποῦσαν καὶ ὅτι ἀπ' τὰ βάσανα τὰ δικὰ μας γεράσανε παράκαιρα.

— Τί τὰ φυλάς — ἔλεγαν τῆς μητέρας γιὰ μᾶς — ξύλο!.. ξύλο!.. Δὲ βλέπεις; σοῦ φάγανε τὰ νιάτα τὰ μαγκούφικα...

Ἀλλ' αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν μπορούσε νὰ κρατήσῃ πολὺ.

Μιὰ μέρα ὁ πατέρας τῆς εἰδείξε τὴν πόρτα, κι' ἀπ' τὰ τότε ἡ μητέρα ἐγείνηκε σωστὸ θεριό.

Νᾶνεβοῦμε τὴ σκάλα λασπωμένοι ἢ νὰ ρίξωμε ψίχες ψωμιοῦ στὸ πάτωμα ἢ νὰ γυρέψωμε περισσότερη ζάχαρι στὸν καφέ, ἀρκοῦσε νὰ μᾶς μετρήσῃ παρὰ μία τεσσαράκοντα. Τὸ περίεργο ἦταν, ὅτι κι' αὐτὴ ἡ γάτα μας τὴν φοβόντανε, κι' ἐνῶ μ' ἐμᾶς τοὺς ἄλλους ἔπαιζε, ὅταν ἐβλεπε τὴ μητέρα, τῶβαζε στὰ πόδια.

Πώ ! πώ ! τρομάρα μου, τί φόβο τῆς εἶχαμε!

Μιά μέρα μπῆκα μέσα στο μαγειρειό κ' εἶδα τὴ Νίτσα νὰ κλαίη.

— Γιατί κλαῖς ; τῆς λέω.

— Πῆγα νὰ βάλω τοῦ πατέρα νερό καὶ μῶπες το ποτήρι κι' ἔσπασε—μοῦ λέει κλαίοντας. Τί θὰ γίνω ἂν τὸ μάθῃ ἡ μητέρα!..

Τὴ λυπήθηκα.

Εἴρετε, ἦταν ἓνα λαμπρὸ κορίτσι ἡ Νίτσα. "Όταν εἶχε καμμιὰ πεντάρα, τὴν τρώγαμε μαζί στὸν χαλθαντζῆ.

Μοῦ ἤρθε μιὰ ἰδέα.

— Σώπα, καυμένη Νίτσα—τῆς λέω—κι' ἔννοια σου....

Καὶ μιὰ καὶ στὴ μητέρα.

— Μητέρα — τῆς λέω—ἔσπασα ἓνα ποτήρι· θέλεις νὰ μὲ βαρέσης;

Ἡ πονηράδα μου πέτυχε.

— Φεύγα, νὰ μὴ σὲ βλέπω, βρωμόπαιδο. Νὰ πετάξης τὰ κουμάτια νὰ μὴν τὰ πατήσ' ὁ Τάκης.

Κι' ἔτσι, ἡ Νίτσα τὴ γλύτωσε.

Ναὶ τὴ γλύτωσε ἡ Νίτσα, ἀλλὰ μιὰ ἄλλη μέρα, ποῦ κάτι ἔκχα ἐγώ, εἰς τὸ ξύλο ποῦ μῶδωκε δὲ λησμόνησε νὰ μοῦ ἀστράψῃ καὶ λίγες κατακεφαλιές γιὰ τὸ ποτήρι.

— Σῶχω πολλὰ μαζεμένα — μῶλεγε· λές πῶς λησμόνησα τὸ ποτήρι ... ἔ ;

Καὶ νὰ ξύλο.

Μία Δευτέρα πρωὶ—ποτέ δὲν θὰ τὴν λησμονήσω—ἡ γάτα μας ξαπλωμένη στὸ πάτωμα, ποῦ ἔμπαινε ἀπ' τὸ παραθύρι μιὰ στενὴ λωρίδα ἡλίου, ροχάλιζε ξέννοιαστα κι' ὁ Πιστός ὁ σκύλος μας παρέχει τὴν ἀγριοκύνταζε, ἔτοιμος εἰς τὸ πρῶτό μου γνέψιμο νὰ τὴν ἄρπάξῃ. Ἐγὼ ἤμουν ἔτοιμος γιὰ τὸ σκολεϊό· μὲ τὰ βιβλία μου, μὲ τὸ καπέλο μου καὶ τοὺς κύνταζα ζηλεύοντας. Ἐκεῖ ποῦ τοὺς κύνταξα, μοῦ ἤρθε ἡ ἰδέα νὰ φορέσω τοῦ Πιστοῦ τὸ καπέλο μου, γιὰ νὰ ἰδῶ πῶς τοῦ πιάνει· ἀλλὰ καθὼς τοῦ τὸ φόρεσα, αὐτός, παιγνιδιάρης πάντα μ' ὅλα του τὰ γεράματα, τὸ βάζει στὰ πόδια καὶ γίνεται ἄφαντος μαζί μὲ τὸ καπέλο.

— Πιστέ ! Πιστέ !...

Ποῦ ὁ Πιστός !

Νὰ ἡ μητέρα. Τρομάρα μου.

— Ἀκόμα δὲν πῆγες στὸ σκολεϊό ; Τί κάθου ; εἶνε μεσημέρι ... τί μὲ κύνταξ, μωρὲ μπόγια ; σκολεϊό γιὰτὶ σὲ τέλειψα ...

— Μοῦ πῆρ' ὁ Πιστός τὸ καπέλο...

Ὁ Πιστὸς παρουσιάστηκε κουνώντας τὴν οὐρά του, μὰ δὶχως τὸ καπέλο.

— Ἐκρυψες τὸ καπέλο σου, γιὰ νὰ μὴν πᾶς στὸ σκολεϊό... ἔ; τώρα νὰ ἰδῆς ...

Πηγαίνει γλήγορα-γλήγορα στὴν κάμαρά της καὶ γυρίζει ἀμέσως καὶ μοῦ φορεῖ μιὰ νυχτικιὰ σκούφια τοῦ πατέρα· μὰ τί σκούφια! κεφαλλονίτικη· μιὰ ὀργιὰ μακρυά.

— Σκολεϊό γλήγορα! — μοῦ λέει τραβώντας ἐλεσινὰ τ' αὐτί μου.

Ἐγὼ φυσικὰ ἐκλαιγα, γιατί δὲν μποροῦσα νὰ πᾶω μὲ νυχτικιὰ σκούφια—καὶ τὴ σκούφια—στὸ σκολεϊό. Ἐκείνη, ὅταν μ' εἶδε νὰ κλαίω ἀγρίεψε περισσότερο καὶ ἀρπάζει μιὰ βέργα ποῦ τὴν εἶχε ἐπιτούτου, καὶ μὲ χτυποῦσε ἀλύπητα φωνάζοντας·

— Δὲν θέλεις νὰ πᾶς στὸ σκολεϊό... ἔ; νὰ λοιπόν... καὶ ἡ βέργα ἀνεβοκατέβαινε στὴ ράχι μου.

Ἡ γειτονεὶα σηκώθηκε στὸ ποδάρι, ἀπ' τῆς φωνῆς μας. Μὰ δὲν ἦταν ξύλο ἐκεῖνο! Καὶ χωρὶς λόγο, χωρὶς νὰ κάμω τίποτε. Ὁ πατέρας ἔτρεξε νὰ μὲ σώσῃ ἀπ' τὰ χέρια της.

— Ὅριστε! Ὅριστε—λέει ἐκείνη δείχνοντας τὸν πατέρα μὲ τὸ δάχτυλο· μᾶς ἦρθε νὰ τοῦ πάρῃ μέρος... Ἀμ, ποιοὺς τὸν ἔκαμε μπόγια;... ποιοὺς ἄλλους ἀπὸ σέ;

Ἀκούσατ' ἐκεῖ; εἶχε τὴν ἀξίωσι νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ μὲ τελειώσῃ. Κι' αὐτὸ ἦταν ἀπ' τὰ λιγώτερα. Ποῦ νὰ θυμᾶμαι τὰ μεγάλα κακὰ καὶ τῆς γρίνιας της κάθε μέρα! Ὅταν ἐγὼ ἤμουνα στὸ σκολεϊό, ἐγρίνιαζε μὲ τὰ κορίτσα, κι' ὅταν τὸ γιόμα ἢ τὸ βράδυ ἔμπαινε ὁ πατέρας στὸ σπίτι, γιὰ νὰ φάῃ λίγο ἀναπαμένα, τοῦ τῶβγαζε τὸ φαγὶ ἀπ' τῆς μύτες. Ὅ, τι ἀγόραζε ὁ πατέρας ποτὲ δὲν τῆς ἄρρεσε. Μᾶς ἔπερνε ἔξαφνα ὁ δύστυχος ἢ καπέλλο ἢ φόρεμα ἢ παπούτσια.

— Σ' ἤθρανε κορόϊδο καὶ στὰ πούλησαν—τῶλεγε—αὐτὰ εἶνε πράγματα γιὰ πέταμα.

Λέτε πῶς ὁ πατέρας ἦταν ἀπὸ σίδερο; Ἡ γρίνια τὸν ἔτρωγε. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα ἀρχίνησε ν' ἀδυνατίζει, νὰ γίνεται μελαγχολικὸς καὶ λιγόλογος. Ἐμπαινε στὸ σπίτι χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ, ἐκάθονταν κι' ἔτρωγε χωρὶς μιλιὰ κι' ὕστερα ἔφραγε γλήγορα-γλήγορα γιὰ τὸ μαγαζί. Ἐτρωγε τὸ ψωμί του, ποῦ τῶβγαζε μὲ ἰδρώτα, τῶτρωγε μὲ φαρμάκι. Κάποτε ἔκανε παρατήρησι μὲ τρόπο, γιὰ τὸ φαγὶ, ποῦ δὲν ἔγαινε στὴν ὄρα του. Τότε ν' ἀκούγατε τὴ μητέρα·

— Τίνος τὸ λές αὐτό;... Μῶχαις ἐδῶ τοὺς δούλους σου; ὦ! ἀνάθεμα τὴν ὥρα ποῦ ...

— Ποῦ σ' ἔπερνα, ἐτέλειωσε ὁ πατέρας κουνώντας τὸ κεφάλι καὶ βγῆκ' ἀπ' τὸ σπίτι νηστικός.

Πρέπει νὰ ξέρετε, ὅτι πρώτη φορὰ ὁ πατέρας τῆς εἶπε τόσο πικρὸ λόγος.

Ἡ μητέρα ἔκλαιγε.

Ὡ ! ὅποιος δὲν τὴν εἶδε νὰ κλαίγῃ, ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τὴ φαρμακερὴ ψυχὴ τῆς. Τὸ κλάψιμό τῆς σοῦ κινεῖσε τὴν κακούργα ὄρεξι, νὰ τὴν πνίξῃς. Πόσοι δὲν γένηκαν κακοῦργοι ἀπὸ τέτοιο κλάψιμο !

Δύστυχε πατέρα !

Ἀλλὰ ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ πάρῃ ἓνα τέλος. Δὲν ἦταν κατὰστασι ἐκείνη. Φανταστῆτε μέσα στὸ σπίτι σας ἓναν ἄνθρωπο, ποῦ ἀπ' τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ νὰ σὰς ποτίζει μὲ φαρμάκι. Βέβαια, ἡ δουλειὰ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ.

Ἦταν παραμονὲς τοῦ Χριστοῦ.

Στὸν τόπο μας, τὰ Χριστούγεννα κ' ἡ Λαμπρὴ, καθὼς σὲ κάθε τόπο, εἶνε ἡ δυὸ μεγαλειότερες χρονιᾶρες μέρες. Νὰ μὴν κρεμάσῃς καμμιὰ σημαία στὸ σπίτι σου τοῦ "Αἰ—Λαζάρου, ποῦ γιορτάζουμε τὴν ξακουσμένη ἔξοδο τῆς φρουρᾶς τῆς πόλης μας, δὲν εἶνε καὶ τόσο κακό· ἀλλὰ νὰ μὴ φτιάσῃς χριστόψωμα τοῦ Χριστοῦ ἢ νὰ μὴν ψῆσῃς ὀλάκερο ἄρνι στὸ σουβλί τῇ Λαμπρῇ, εἶνε μεγάλη γρυσουζουλιὰ, ἐκτὸς ἂν εἶσαι βαρυὰ λυπημένος.

Στὸ σπίτι μας εἶχαμε χρόνια νὰ φᾶμε χριστόψωμα κι' ἄρνι στὸ σουβλί, γιὰτ' εἶχε πεθάνει ἓνας μπάρπας μας—ἀδερφὸς τῆς μητέρας—καὶ ἂν καὶ πέρασαν ἀπ' τὰ τότε πολλὰ χρόνια—φανταστῆτε, ἐγὼ δὲν τὸν θυμήθηκα τὸ μακαρίτη—ἡ μητέρα δὲν ἐννοιωθε νὰ μπάσῃ τέτοια πράγματα στῆς δυὸ αὐτὲς γιορτάδες στὸ σπῆτι. Τοῦ πατέρα τοῦ φαίνονταν μεγάλη γρυσουζουλιὰ; ἀφοῦ μάλιστα ὁ μακαρίτης εἶχε πολλὰ χρόνια πεθαμένος κ' ἔλεγε κάθε τέτοια χρονιᾶρα μέρα τῆς μητέρας.

—Τί λὲς Σπυρδούλα ! ; νὰγοράσω λίγο σμιγδάλι γιὰ χριστόψωμα ; νὰ πάρω ἓν ἄρνι ; ἀρκετὰ κρατήσαμε τὴ λύπη γιὰ τὸ μακαρίτη.... Βλέπεις τὰ παιδιὰ ζουλεύουν.

Ἡ μητέρα τῶρριχνε μιὰ ἄγρια ματιὰ γιὰ ἀπάντησι, σὰν νὰ τοῦ λέγῃ πῶς οὔτε κουδέντα δὲν πρέπει νὰ γένεται γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ κι' ἔφευγε ψιθυρίζοντας μὲς τὰ δόντια τῆς.

—Κακὸς χρόνος νᾶῃς καὶ σὺ καὶ τὰ παιδιὰ.... καὶ κολλοῦσε στὴν ἄκρη ἓνα «ἔτσι» ποῦθελε νὰ πῇ, πῶς ἔμενε εὐχαριστημένη ἀπ' τὴν κατάρρα τῆς ἐκείνη.

Καὶ τώρα σεις θὰ νομίζετε, πῶς τῶκανε γιὰ τὴ λύπη τοῦ ἀδερφοῦ της. Μπά ! μακρυὰ τέτοια ιδέα. Ἦθελε μονάχα νὰ μᾶς παιδεύῃ ἦταν πλασμένη νὰ τυραννῇ. Μπορῶ νὰ πάρω ὄρκο, πῶς ἀπ' τὴ μέρα ποῦ πέθανε ὁ μπάρμπα οὔτε τὸν ξανασυλλογίστηκε. Ἀλλὰ ἔτσι ἀπὸ στριγγλοσύνη, ἀπὸ γρουσουζουλιά.

Ἀλλὰ ἐκείνη τὴ χρονιά ὁ πατέρας ἀποφάσισε νὰ μὴν πάρῃ τὴ γνώμη της γιὰ τὸ χριστόψωμα, ἀλλὰ τὴν προπαραμονὴ τοῦ Χριστοῦ βγαίνοντας τὸ πρωτὶ ἀπ' τὸ σπίτι, τῆς εἶπε·

— Θὰ σοῦ στείλω λίγο σιμιγδάλι γιὰ νὰ φτιάσῃς χριστόψωμα.

— Τί εἶπες ; τί εἶπες ; — ἀπάντησε ἐκείνη, γυρεύοντας νὰ τὸν φάῃ μὲ τὰ μάτια — δὲν ντρέπεσαι, δὲν ντρέπεσαι ἔχ'ς καὶ μούτρα καὶ τὸ λές;... ἀκόμα ἡ ψυχὴ του γυρίζει στὸ σπίτι.

Πιστεύω πῶς οὔτε σκόνῃ δὲν ὑπάρχε τότε ἀπ' τὸν μακαρίτη.

— Αὐτὰ δὲν τάκούω ἐγὼ — λέει ὁ πατέρας· θὰ φτιάσῃς χριστόψωμα !...

— Ἐτέοις πράμα δὲν μπαίνει στὸ σπίτι μου ! λέει ἐκείνη.

Ἀλλὰ ὁ πατέρας, μόλις βγῆκε στὸ παζάρι, ἔστειλε μὲ τὸ Νάκο, τὸ μαχτίδι μας, μιὰ σακκοῦλα σιμιγδάλι καὶ μιὰ χαρτουλίνα σουσάμι.

Πῶ — πῶ, πῶ — πῶ ! τρομάρα μου.

Ποῦ νὰ ταῦρω τὰ λόγια γιὰ νὰ σᾶς παραστήσω τὴ στιγμὴ ποῦ εἶδε τὸ Νάκο φορτωμένον μὲ τὸ σιμιγδάλι ; Ἐπρεπε τὰ λόγια νάχουν ψυχὴ, γιὰ νὰ σᾶς παραστήσουν τὴ μύτη της, ποῦ ἀνεβοκατέβαινε τρεμουλιαστά· τὰ μάτια της, ποῦ μέσα στὴν παράξενη λάμψη τους μπορούσε κανεὶς νὰ πάρῃ ιδέα τῆς κόλασης· τὰ μαλλιά της, ποῦ ξέφευγαν ὀλόρθα μέσ' ἀπ' τὴ μαύρη σκέπη της καὶ τὰ δόντια της, ποῦ ἂν ἄκουες τὸ τρίξιμό τους, σ' ἔπιαν' ἀνατριχίλα.

Ἐγὼ καὶ τὰ κορίτσα, ἂν καὶ συνειθισμένως ἀπὸ τέτοιες ζωντανές εἰκόνες τῆς μητέρας, τὰ χρειαστήκαμε. Τὰ κορίτσα κρύφτηκαν στὸ μαγερεῖο κι' ἐγὼ πίσ' ἀπ' τὴν πόρτα. Εἴξερε κανεὶς τί μπορούσε νὰ συμβῇ ; Μποροῦσε νὰ ξεσπάσῃ σ' ἐμᾶς. Τί θέλ' ἢ ἀλ' ποῦ στὸ παζάρι ; Κρύψιμο ! ! !

Πρῶτα — πρῶτα ἄρπαξε ἀπ' τὰ μαλλιά τὸν κακομοῖρη τὸ Νάκο καὶ τραβῶντας τον ἀπ' αὐτὰ, τὸν ρωτοῦσε, ἐνῶ τὰ λόγια της πνίγονταν μέσ' τὰ σάλια·

— Ποιὸς στῶδωκε, μωρὲ μασκαρά ;...

— Ὁ ἀφεντικός, κυρά, ἐφώναζε ὁ ἄτυχος Νάκος, προσέχοντας περισσότερο μὴ τοῦ χυθῇ τὸ σιμιγδάλι παρὰ στὸ ξύλο πῶτρωγε.

— Ποιὸς στῶδωκε, ἄτιμε ; — τὸν ξαναρωτοῦσε μὲ ξεφωνητὸ σύρνω-
τάς τον ἀπ' τὰ μαλλιά.

— Ὁ ἀφεντικός, κυρά ! ..

Ἡ πόρτα ἀνοιξε· ὁ πατέρας παρσυσιάστηκε.

Τὸν κύτταξα στὸ πρόσωπο μὲ τρομερὸ καρδιοχτύπι, γιὰ νὰ μαν-
τέψω τὸ τί θὰ γίνονταν. Μοῦ φάνηκε σὰν τὸ Χριστὸ ποῦ κρεμᾶν
κάθε μεγάλη Πέμπτη στὴν ἐκκλησία.

— Σὲ περίμενα — τοῦ λέει ἐκείνη συριχτὰ μόλις τὸν εἶδε — καὶ ἀφί-
νει τὸ Νάκο, πέρνει τὴ σακκοῦλα μὲ τὸ σιμιγδάλι, ἀνοίγει τὸ παρα-
θύρι καὶ τὸ χύνει ὅξω.

— Φάε ! φάε τώρα καὶ σὺ καὶ τὰ ῥμαδιακά σου.... Φάε χρυστό-
ψωμα.

Ὁ ἄερας ἐφούντωσε τὴν κάμαρα ἀπὸ σιμιγδάλι καὶ καθὼς ὁ πατέ-
ρας σήκωσε ἀπότομα τὸ χέρι γιὰ νὰ φυλάξῃ τὰ μάτια του, ἡ μητέρα
νομίζοντας πῶς θὰ τὴν χτυπήσῃ, σηκώνει τὰ χέρια καὶ τοῦ ρίχνεται
σὰν σωστὴ γάτα.

Ὁ πατέρας τῆς ἔπιασε τὰ χέρια.

— Πῆγες καὶ μέθυσες κ' ἤρθες νὰ μὲ δείρῃς, μεθύστακα.... Πρέπει
νὰ ξέρετε, ὅτι ποτέ δὲν τῶθαζε τὸ κρασί στὸ στόμα του ὁ δύστυχος.

— Μεθύστακα ! ... ξαναλέει ἐκείνη.

Κρατῶντας τὴν ἀπ' τὰ χέρια, ἔρριξε τὰ μάτια του στὰ κονίσματα.
Τὰ κύτταξα — δὲν ξέρω γιατί — κι' ἐγώ. Θαρρῶ πῶς τὸ κόνισμα τῆς
Παναγίας ἔτριξε. Λές κι' Παναγία κουβέντιαζε μὲ τὸν πατέρα.

Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε σὰν καμπάνα.

Ἡ μητέρα φαίνονταν τώρα σὰν ἀναίσθητη· ὁ πατέρας τῆς κρα-
τοῦσε τὰ χέρια κυττάζοντας ἀκόμα τὰ κονίσματα· τὰ κεφαλάνια τῆς
Γιούλιας καὶ τῆς Νίτσας κρυφοκύτταζαν τρομασμένα ἀπ' τὸ μαγε-
ρειό· ὁ Νάκος ζαρωμένος σὲ μιὰ μεριά κρατοῦσε κλαῖμένος τὴ χαρ-
τουλίνα μὲ τὸ σουσάμι· ὁ Πιστὸς ἀπ' ὅξω ἐγαύγιζε παράξενα κι' ἐγώ
κρυφοκύτταζα ἀπ' τὴν πόρτα.

Πέρασε ἔτσι κάμποση ὥρα.

Οὔτε ἀνασασμὸ δὲν ἐβγάσαμε ὅλοι. Θὰ νόμιζες πῶς ἤμαστε ἀγάλ-
ματα. Κι' αὐτὸς ὁ Πιστὸς ἔπαψε νὰ γαυγίζῃ καὶ μονάχα ἡ βραχνὴ
φωνὴ ἐνὸς ἐβραίου πραγματευτῆ ἀντιλαλοῦσε στὴ στράτα.

— Γυαλικά ! μαστραπάδες ! ποτήρια !

Τὰ μάτια τοῦ πατέρα ξεκόλλησαν ἀπ' τὰ κονίσματα καὶ πέσαν
στὴ μητέρα. Τὴν καρδιά μου, μοῦ φάνηκε πῶς τὴ διαπέρασε λυο-
μένο βολύμι· ἔτρεμα σύσσωμος.

Ὁ πατέρας ἔγειρε τὸ κεφάλι κατὰ τὴ μητέρα.

— Γιατί Σπυριδούλα μου ;... τῆς λέει γλυκά

—

— Δὲν μοῦ μιλάς ;...

Τὴ μητέρα τὴν τσάκισε τὸ παράπονο.

Ὁ πατέρας τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του.

Ἐκλαιγαν μαζί.

Τὰ δάκρυα τῆς μετάνοιας, ἀναχτωμένα μὲ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς ἀνεδάξουν τὰ ἀγνότερα δάκρυα στὰ μάτια.

Δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω ἔκλαιγα. Καὶ τὰ κορίτσα ἔκλαιγαν κι' ἐκεῖνα. Ὅλοι κλαίγαμε.

— Παιδιά, ποῦ εἰστε—λέει ὁ πατέρας—ἐλάτε νὰ σᾶς οἰλήσ' ἡ μητέρα σας....

— Ἄφσε—λέει ἡ μητέρα—πάω ἐγώ, καὶ πρὶν προφτάσῃ νὰ κουνηθῇ κ' οἱ τρεῖς ἤμαστε σπὴν ἀγκαλιά της.

— Τὰ καῦμένα μου τὰ παιδιά—ἔλεγε κλαίοντας σὰν νὰ μᾶς εἶχε χάσῃ καὶ μᾶς ξαναῦρε. Ἦρθε ἐκεῖ κι' ὁ πατέρας κι' ἀνακατέψαμε ὅλοι μαζί τὰ δάκρυά μας.

Ὁ Τάκης μας, ποῦ μόλις εἶχε ξυπνήσει, παρουσιάστηκε χαρωπὸς —χαρωπὸς στὴν πόρτα καὶ κρυφοκουττάζοντας μᾶς φώναζε.

— Τά ; !... καὶ πάλι κρύβονταν.

Λὲς καὶ μᾶς τὸν ἔστειλε ἡ Παναγία γιὰ νὰ βάλῃ, μὲ τὸ ἀγγελικό του χαμόγελο, τὴ σφραγίδα τῆς χαρᾶς στὰ κλαῦμένα μας πρόσωπα.

Ἐγύρισα κι' εἶδον τὸ Νάκος ζαρωμένον ἐκεῖ στὴ γωνία καὶ τὸν λυπήθηκα. Μοῦ φάνηκε σὰν μελανιὰ σὲ ἄγραφο ἄσπρο χαρτί.

— Κι' ὁ κακομοῖρης ὁ Νάκος.... —λέω.

— Ναὶ ὁ Νάκος.... —λέει ἡ μητέρα.... —Κώστα....

Πρώτη φορά ἐπρόφερνε τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα.

— Κώστα !... πόσο σιμιγδάλι θὰ πάρῃ ὁ Νάκος γιὰ τὰ χριστούφωμα ;...

Πολλὲς φορές ἡ φαρμακερή, ἡ στριγγλισμένη ψυχὴ μοιάζει μὲ τὸν καφέ, ποῦ μονάχα ἡ ζάχαρι τοῦ κόβει τὴν πικράδα.

Ἀνδρέας Μαρούλης